

А К Т
обстеження комісією насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки (ССР)
по дочірньому підприємству "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП
"Віноблагроліс"

"22" липня 2025 року

с-ще Томашпіль Тульчинського району
Вінницької області

Комісією в складі, головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони та захисту лісів Центрально-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства (далі Центрально-Західне міжрегіональне УЛМГ) Віталія МАКСЮТИ, першого заступника голови Томашпільської селищної ради Тульчинського району Вінницької області Віталія ГОДНОГО, завідувача сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Віталія СТЕГНЯКА, начальника відділу лісового господарства ВОКСЛП «Віноблагроліс» Богдана ВАСЮТИ, в. о. директора дочірнього підприємства "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" (далі ДП "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс") Володимира НИКОЛАЙЧУКА створеною відповідно до п.30 СПУ (наказ № 16/2 від 18.07.2025 року), проведено лісопатологічне обстеження в лісових насадженнях, які втратили біологічну стійкість на доцільність призначення суцільної санітарної рубки (ССР) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні ДП "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс".

Обстеженням в натурі встановлено: обстежені насадження характеризуються незадовільним санітарним станом – всиханням сильної інтенсивності. Причиною погіршення санітарного стану є пошкодження насаджень стовбуровими шкідниками та хворобами лісу в сильному ступені.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2016 року ДП "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс", представленого для лісопатологічного обстеження:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причина втрати біологічної стійкості та загибелі насаджень	Метод лісовідродження
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 гектар			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Томашпільська дільниця	27	1	4.0	(3)	0.4	8С32АКБ	51	0.60	1А	21	26	230	3	малий та великий соснові лубоїди, бура ядрово- заболонна гниль акації	л/к
Томашпільська дільниця	27	1	4.0	(6)	0.3	8С32АКБ	51	0.60	1А	21	26	230	3	малий та великий соснові лубоїди, бура ядрово- заболонна гниль акації	л/к
Томашпільська дільниця	27	10	0.2		0.2	10ЯЛЕ+ГЗ	51	0.50	1А	23	24	280	3	короїд типограф, златки	л/к

Томашпільська ділянка	103	12	19.6	(12)	0.3	10АКБ	59	0.60	1А	23	26	190	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, суховершинність, сухобочини	л/к
Томашпільська ділянка	103	12	19.6	(13)	0.4	10АКБ	59	0.60	1А	23	26	190	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, суховершинність, сухобочини	л/к
Томашпільська ділянка	113	12	0.5		0.5	5КЛГЗГЗІЛПД ІОС+АКБ	61	0.65	1А	24	28	230	3	стовбурові гнилі, трутовики	л/к
Всього ССР					2.1										

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Обстежені насадження сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) (далі СЗ), ялини європейської (*Picea abies*) (далі ЯЛЕ), акації білої (*Robinia pseudoacacia*) (АКБ) та клена гостролистого (*Acer platanoides* L.) (КЛГ) характеризуються незадовільним санітарним станом – всиханням сильної інтенсивності куртинного та суцільного характеру. Причиною погіршення санітарного стану є пошкодження насаджень стовбуровими шкідниками та хворобами лісу.

Основними причинами розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.) (СЗ) (кв. 27 вид.1(3) на пл. 0.4 га) і кв. 27 вид.1(6) на пл.0.3 га) є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на сосні провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*). Частина дерев V - VI категорій стану відпрацьовані комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев. Переважна більшість дерев СЗ відносяться до свіжого сухостою (V-та категорія стану). Такі дерева характеризуються зміною забарвлення глищі до рудого, відпрацьовані стовбуровими шкідниками, в наявності часткове опадання кори, дерева зі зламаними кронами, тощо. Також в наваності дерева що відносяться до сухостою минулих років (VI-та категорія стану) та всихаючі (IV-та категорія стану).

В ялиновому насадженні (кв. 27 вид. 10 на пл. 0.2 га) переважаючою причиною деградації та розладнання є короїд типограф (*Ips typographus*). Насадження ЯЛЕ характеризується сильним ступенем пошкодження (100% дерев відносяться до IV - VI категорій стану). Сухостійні дерева куртинного розміщення (до 0.25 га). Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Дерев ялини У - УІ категорій стану відпрацьовані стовбуровими шкідниками, а ІУ - заселені ними.

Основними патологіями, що призводять до всихання акацієвих деревостанів (кв. 103 вид 12(12) пл. 0.3 га та кв. 112 вид .12(13) пл. 0.4 га) є кореневі та стовбурові гнилі, які спричинені бурою ядрово-заболонною гниллю коренів, а також стовбуровими шкідниками. Ураження і руйнування коренів дуже сильно впливає на стан дерев, так як порушується надходження в його надземні частини води та поживних речовин. Тому кореневі гнилі призводять до швидкого ослаблення і всихання дерев, вітровалів та заселення дерев стовбуровими шкідниками.

В кв. 113 вид. 12 пл. 0.5 га насадження вражено стовбуровими гнилями і характеризується куртинним та суцільним характером всихання сильного ступеню пошкодження. Основними патологіями, що призводять до всихання дерев листяних порід є вертицильоз клена, некроз граба, стовбурові гнилі осики та акації тощо. Збудниками хвороб лісу, є грибкові хвороби, які заражають дерева базидіоспорами через обламани гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок.

В насадженнях неодноразово проводилися вибіркові санітарні рубки (ВСР) та рубки догляду в період 2017 - 2023 років, але вони продовжили всихати і деградувати. Обстежені деревостани є небезпечними осередками розвитку та розповсюдження стовбурових шкідників та хвороб лісу і відносяться до III класу біологічної стійкості. Деревя IV – VI категорії стану становлять до 100%, а проведення вибірових санітарних рубок (ВСР) призведе до зниження повнот життєздатних деревостанів нижче 0,4.

Дані ділянки лісу є осередком розвитку та розповсюдження стовбурових шкідників та хвороб лісу, втратили свої захисні функції та згідно п. 27 Санітарних правил в лісах України потребують проведення суцільної санітарної рубки (ССР) на загальній площі 2.1 га в 2025 році з подальшим залісненням згідно лісорослинних умов методом створення лісових культур.

Примітка: *відбір дерев до рубки, геодезична зйомка лісосік, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів дерев проводились силами лісової охорони ДП «Томашпільський райагроліс» ВОКСЛП "Віноблагроліс". На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки в стадії завершення, ділянки відмежовані та остовповані в натурі.*

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

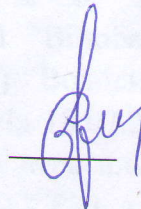
1. Керівництву ДП «Томашпільський райагроліс» ВОКСЛП "Віноблагроліс" вийти з клопотанням перед Центрально-Західним міжрегіональним УЛМГ про надання пропозицій щодо проведення ССР у вищезазначених ділянках на загальній площі 2.1 га в 2025 році.
2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
3. Зруби заліснити весною 2026 року згідно лісорослинних умов методом створення лісових культур на загальній площі 2.1 га.
4. З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищенням (подрібненням) порубкових залишків.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - Центрально-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 2-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 3-й - ВОКСЛП "Віноблагроліс";
- 4-й - ДП "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс".

ПІДПИСИ:

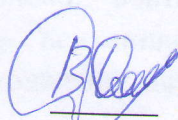
Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони та захисту лісів
Центрально-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

Віталій МАКСЮТА

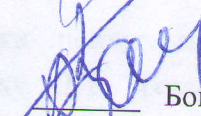
Перший заступник голови Томашпільської селищної ради Тульчинського району Вінницької області

Віталій ГОДНИЙ

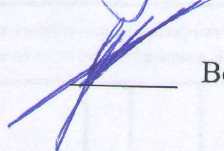
Завідувач сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Віталій СТЕГНЯК

Начальник відділу лісового господарства ВОКСЛП «Віноблагроліс»

Богдан ВАСЮТА

В. о. директора ДП "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП «Віноблагроліс»

Володимир НИКОЛАЙЧУК